

Sygn. akt IV KK 633/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Małgorzata Gierczak

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w dniu 29 października 2019 r.

sprawy **Ł.G.** skazanego z art. 209 § 1 k.k.

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego,

od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt IV Kz (...),

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...)

postanowił:

**uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w K.
oraz utrzymane nim mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt II K (...), **Ł.G.** został uznany za winnego tego, że „w okresie od lutego 2008 r. do kwietnia 2010 r. w K., będąc zobowiązanym z mocy ustawy, uporczywie uchylał się od obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie swoich dzieci – G.F. i K.F., czym naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”, tj. o popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres

3 lat próby. Sąd zobowiązał nadto oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie swoich dzieci. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności zostało zarządzane postanowieniem tego Sądu z dnia 4 lipca 2012 r., sygn. II Ko (...).

Sąd Rejonowy w K. , postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...), na podstawie art. 4 § 4 k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 maja 2017 r. (Dz. U. 2017, poz. 952) stwierdził, że czyn skazanego Ł.G. objęty wyrokiem z dnia 13 października 2010 r., sygn. akt II K (...) nie jest już zabroniony pod groźbą kary, a skazanie uległo zatarciu z mocy prawa z dniem 31 maja 2017 r.

Po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez prokuratora, Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt IV Kz (...), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od tego orzeczenia, na niekorzyść skazanego, wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 maja 2017 r. w zw. z art. 4 § 4 k.k., polegające na zaakceptowaniu przez Sąd Okręgowy w K. błędnego poglądu Sądu Rejonowego w K., że w wyniku nowelizacji Kodeksu karnego, dokonanej na mocy ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustaw -Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r., poz. 952), niekaralne stają się zachowania polegające na uchylaniu się od obowiązku alimentacyjnego, w których w opisie tego czynu, jako źródło obowiązku alimentacyjnego wskazano jedynie ustawę, co doprowadziło do wydania prawomocnego postanowienia o zatarciu skazania z mocy prawa wobec Łukasza Gacka, skazanego prawomocnie za czyn z art. 209 § 1 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. w sprawie o sygn. akt II K (...), podczas gdy w zakresie znamienia *obowiązku*, o którym mowa w przepisie art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 31 maja 2017 r., mieści się istnienie podstawy ustawowej, z której obowiązek ten wynika, a określenie jego wysokości orzeczeniem, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, konkretyzuje jedynie wysokość tego obowiązku, mającego swoje pierwotne źródło w ustawie, a zatem

czyny przypisane skazanemu prawomocnym wyrokiem w całości realizują znamiona czynów zabronionych pod groźbą kary również w rozumieniu przepisów obecnie obowiązujących”.

Podnosząc taki zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego w nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron zgodnie z art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie podnosi skarżący, że zaskarżone postanowienie zapadło z rażącym i mającym wpływ na jego treść naruszeniem prawa materialnego.

Istotnie, ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r., poz. 952), zmieniony został art. 209 k.k., regulujący odpowiedzialność karną za uchylenie się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego. Nowelizacja tego przepisu oczywiście wymaga rozważenia przez Sąd potrzeby zastosowania zasady *lex mitior* zgodnie z regułami określonymi w art. 4 k.k. Nie można jednak orzekać w tym przedmiocie jedynie w oparciu o sentencję wyroku, w którym opis czynu przypisanego sprawcy ogranicza się do stwierdzenia, że obowiązek alimentacyjny wynikał z ustawy. Wskazać należy, że ustawa stanowi nadal jedno ze źródeł obowiązku alimentacyjnego, tyle tylko, że po nowelizacji obowiązek alimentacyjny musi być skonkretyzowany co do jego wysokości w orzeczeniu sądowym, ugodzie lub innej umowie, a co Sąd zobowiązany jest badać na podstawie akt sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 10/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 24; z dnia 9 maja 2018 r., IV KK 79/18, LEX nr 2499811). Analizując sprawę i dokonując oceny konieczności zastosowania art. 4 § 4 k.k. co do skazań za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. na podstawie poprzedniego stanu prawnego Sąd nie może więc ograniczać się do zbadania opisu czynu zawartego w sentencji wyroku, gdyż związany jest zarówno granicami przypisanego sprawcy w wyroku czynu jak i ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd w postępowaniu rozpoznawczym.

Z załączonej do akt sprawy kopii ugody zawartej przez strony przed Sądem Rejonowym w K. w dniu 24 lipca 2007 r., sygn. III RC (...) jednoznacznie wynika, że w okresie popełnienia przypisanego skazanemu Ł.G. występku, obowiązujący go z mocy ustawy obowiązek alimentacyjny, skonkretyzowany został w tej ugodzie, również co do wysokości. Okoliczność ta wskazuje, że doszło do niezasadnego umorzenia prowadzonego wobec skazanego postępowania wykonawczego. Z uwagi na to, że uchybienie to miało niewątpliwie istotny wpływ na treść orzeczenia, należało uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt IV Kz (...) oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...). Z uwagi na to, że Sąd Rejonowy podejmował czynności z urzędu w zakresie zastosowanie art. 4 § 4 k.k., brak jest podstaw, aby wydawać w sprawie orzeczenie następcze. Treść rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego oznacza więc, że postępowanie wykonawcze prowadzone wobec Ł.G. winno być kontynuowane.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

as